

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Найменування центрального органу управління освітою, власника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. директора

Алла АДАМЕНКО

« 23 » 08 2022р.

ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ

Назва навчальної дисципліни

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки

фахового молодшого бакалавра

Назва освітньо-професійного ступеня

спеціальності

121 Інженерія програмного забезпечення

Шифр і назва спеціальності

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Київським авіаційним фаховим коледжем

Повне найменування вищого навчального закладу

Розробники:

Підпис

Крючкова А.В. — Валентина Валеріївна Крючкова

Схвалено на засіданні циклової комісії
гуманітарної і соціально-економічної підготовки

Назва циклової комісії

Протокол № 1, від «29» 08 2022р.

Голова циклової комісії

Підпис

Валентина КРЮЧКОВА

Прізвище та ініціали

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи філософських знань» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого спеціаліста спеціальності «Інженерія програмного забезпечення»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є антологія світової філософської думки. Роль філософії в становленні і розвитку українського суспільства

Міждисциплінарні зв'язки: вивченню дисципліни «Основи філософських знань» передують дисципліни: «Історія України», «Мистецтво (Культурологія)», «Всесвітня історія», з подальшим вивченням дисципліни «Соціологія».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

Тема 1. Предмет і система філософії.

Тема 2. Філософія Стародавнього світу.

Тема 3. Філософія Середніх віків та доби Відродження.

Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва.

Німецька класична філософія.

Тема 5. Сучасна філософія.

Тема 6. Філософська думка в Україні.

Тема 7. Філософська онтологія: проблеми буття.

Тема 8. Духовний вимір людського буття.

Тема 9. Основи філософського вчення про розвиток.

Тема 10. Проблеми гносеології.

Тема 11. Проблеми соціальної філософії .

Тема 12. Релігія, як культурно — історичний феномен.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи філософських знань» є надання знань з історії філософії та релігійних вірувань як світогляду людини, сукупності поглядів на світ у цілому та ставлення людини до цього світу

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи філософських знань» є вивчення філософії та релігієзнавства, сприяння гуманізації освіти через засвоєння досягнень сучасної філософії та релігієзнавства.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- етапи розвитку світової філософської думки;
- знати імена видатних історичних осіб і їхній вклад в розвиток філософської думки.

вміти:

- самостійно аналізувати складні явища суспільного життя;
- вміти пов'язувати загально-філософські проблеми з вирішенням загально-філософські проблеми з вирішенням завдань соціально-політичного розвитку країни.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 годин за навчальним планом.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і система філософії

Джерела філософії. Філософія — одвічна активна-діяльна любов людини до мудрості. Різноманітність уявлень премудрість. Філософія як форма суспільної свідомості. Предмет і функції філософії.

Пізнавальна функція філософії. Практичне і пізнавальне ставлення людини до світу і до самої себе як предмет філософського пізнання. Специфіка філософського знання. Пізнавальна діяльність філософії та її мета. Науковість філософії і філософічність науки.

Світоглядна функція філософії. Світогляд як теоретичне ставлення до сушого з позицій належного. Структура світогляду. Світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння. Типологія світогляду: наївний реалізм, міфологія, релігія, філософія. Основні світоглядні проблеми філософії, її сутність, специфіка і взаємозв'язок. Протилежність і єдність матеріалізму та ідеалізму.

Методологічна функція філософії. Науковий метод як усвідомлений людиною спосіб пізнання, пізнання і практичної діяльності, що адекватні природі реальності.

Культурно-виховна функція філософії. Філософія - квінтесенція духовної культури людства. Значення філософії у культурному становленні та розвитку людини.

Гуманістична орієнтація філософії і пошук засобів дійсного утвердження гуманізму.

Тема 2. Філософія Стародавнього світу

Стародавня філософія Індії, як зародок і колыска всіх наступних типів філософії. Стародавні вірування: веризм, брахманізм, буддизм, індуїзм. Проблема позбавлення людини страждань у філософії Стародавньої Індії. Людина — змістовне ядро всіх проблем стародавньої філософії.

Основні філософські школи Стародавнього Китаю

Категорія «дао» у давньокитайській філософії — фіксація закономірної основи людських пошуків щастя. Учення Конфуція про людину: проблеми самоконтролю, самоврядування, «культуризація» внутрішнього життя.

Особливості умови формування та етапи розвитку античної філософії. Розвиток ідей в античній натурфілософії. Ідеї та представники класики в розвитку філософії: софісти, Сократ, Платон, Аристотель. Загальні риси, провідні школи та ідейні здобутки пізньої античної філософії.

Тема 3. Філософія середніх віків та доби Відродження

Нові умови розвитку філософії. Від політеїзму до монотеїзму. Патристика. Релігійний характер філософських пошуків. Містика і схоластика. Теологія і теософія.

Гріх, спокута і спасіння людини як предмет філософських роздумів і вірувань. Проблема співвідношення віри і знання, цінностей земного життя і християнського милосердя. Основні регіони розвитку середньовічної філософії: Західна Європа, Візантія, мусульманський Схід.

Філософія епохи Відродження. Основний зміст епохи і його відбиття у філософському антропоцентризмі. Геліоцентризм, пасеїзм. Проблема людської особистості у гуманістичній філософській традиції епохи Відродження.

Тема 4. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва. Німецька класична філософія

Особливості філософії Нового часу. Якісно нова спрямованість філософії в епоху раних буржуазних революцій у Європі. Критика середньовічної схоластики і містики, пошуки продуктивного методу пізнання. Сенсуалізм і раціональний ідеал у філософії Просвітництва.

Ф. Бекон — засновник емпіризму. Метод наукового пізнання природи. Рене Декарт — засновник раціонального напрямку в філософії. Метод раціоналістичної дедукції. Філософія Д. Локка.

Класична німецька філософія. І. Кант — родоначальник німецької класичної філософії. Моральний смисл обмеження людського розуму і розширення меж віри у філософії Канта. Натур-філософія Шеллінга. Діяльно-творча основа буття у філософії Й.Фіхте. Ідеалістична діалектика розвитку світу і людини як основне досягнення гегелівської філософії. Філософська система та метод Г.Гегеля.

Проблема свободи людини і шляхів її соціального звільнення у філософії французького матеріалізму ХУІІІ ст.

Гуманістичний зміст антропологічного матеріалізму Фейєрбаха. Критика релігії та ідеалізму у філософії Фейєрбаха.

Тема 5. Сучасна філософія

Неокласична філософія кінця XIX — початок XX ст. Позитивізм: еволюція й основні ідеї.

Антропологічні школи у філософії. Психологізм і психоаналіз. Екзистенціальна філософія та її різновиди. Проблеми знання мови, розуміння у філософії XX ст. Марксизм і його місце в історії філософії.

Некласична філософія XX століття: основні напрямки та їх особливості. Критика цінностей західних техногенних цивілізацій, відмова від проєктів тотального перевлаштування світу, сцієнтизм та анти сцієнтизм, проблеми ірраціонального та несвідомого, екзистенціальна філософія.

Тема 6. Філософська думка в Україні

Філософська думка у культурі Русі-України. Розвиток філософської думки в Україні в XV - першій половині XVIII ст.

Києво-Могилянська академія як осередок розвитку філософії в Україні. Моральна філософія XVII ст. і бачення нею шляхів досягнення людського щастя. Проблема людини у філософських роздумах Сковороди. ідея «сродної праці».

Проблема звільнення людини і нації у творах мислителів Кирило-Мефодіївського братства. Філософія просвітництва і романтизму в Україні кінця XVIII – поч. XIXст.

Академічна філософія в Україні XIX – поч. XX ст. Філософські ідеї Т.Г.Шевченка. Розробка антропологічного принципу та ідея суспільного прогресу у творчості Франка, Драгоманова, Лесі Українки, Грушевського. Подальший розвиток філософської думки в Україні. «Культурне відродження» 20-х та філософське відродження 60-х років XX століття. Сучасна філософська думка в Україні.

Тема 7. Філософська онтологія: проблеми буття.

Фундаментальне значення проблеми буття для філософії. Вихідні концепції буття в історії філософії. Особливості некласичного розуміння буття. Специфіка людського буття і мислення. Основні виміри буття (буття речей, природи, людини, духовного і соціального).

Матеріальна єдність світу. Єдність природи, суспільства і людини, матеріального буття і людського духу. Практичні витoki людського поділу реальності на об'єктивну та суб'єктивну. Реальність буття та небуття.

Рух, простір і час - як атрибути матерії.

Людська діяльність як особливий спосіб саморуку об'єктивної і суб'єктивної реальності.

Тема 8. Духовний вимір людського буття

Свідомість людини як діалектичне співвідношення об'єктивної та суб'єктивної реальності, як духовний спосіб орієнтації людини в реальності буття, що розвивається. Проблема походження, розвитку і сутності свідомості. Структура та функції свідомості. Свідомість і мова. Свідомість та самосвідомість, свідоме, підсвідоме, несвідоме. Загадкові явища людської

психіки свідомості. Суспільна свідомість. Форми суспільної свідомості: політична, правова, моральна, естетична, релігійна, філософська та ін. Проблема вибору свободи і відповідальності. Проблема штучного інтелекту.

Тема 9. Основи філософського вчення про розвиток

Діалектика як вчення про розвиток і універсальні зв'язки. Загальні ознаки і людський критерій розвитку. Принципи діалектики. Категорії діалектики. Закони, їх методологічне та світоглядне значення. Антиподи діалектики: софістика, метафізика.

Тема 10. Проблеми гносеології

Поняття пізнання та його змістові складові. Об'єкт і суб'єкт пізнання. Види пізнання та їх взаємозв'язок. Рівні та форми пізнання. Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання. Опорядковане та безпосереднє пізнання. Логіка та інтуїція. Пізнання та творчість. Учення про істину та її критерії. Практика як спосіб ставлення і відношення людини до світу і до самої себе. Структура і функції практики. Типологія видів практики: виробничої, соціальної, політичної, духовної. Знання і мудрість.

Тема 11. Проблеми соціальної філософії

Поняття суспільства у філософії. Основні підходи до розуміння суспільства. Суспільство як само організуюча і само розвиваюча система. Поняття суспільного виробництва. Спосіб виробництва і його структура. Основа буття людського суспільства. Політична система суспільства, її структура.

Проблема походження людини. Проблема людського, життя та існування людини. Філософський зміст понять «індивід», «індивідуальність», «особистість». Типологія особи. Проблема відчуження людини та шляхи її подолання. Діалектика взаємодії людини і суспільства. Самореалізація особи. Співвідношення необхідності, свободи і відповідальності в діяльності особистості.

Роль особистості в історії. Самоцінність людського життя. Сенс життя людини. Проблема людини в історії філософії. Глобальні проблеми людства і людина: Екологічний і моральний імперативи виживання людства. Стратегія людства в планетарному масштабі.

Тема 12. Релігія, як культурно – історичний феномен

Поняття та структура релігії. Релігія як соціально-історичний феномен. Походження релігії та класифікація її видів. Функції релігії. Основні структурні елементи релігії. Поняття та структура релігійної свідомості.

Світові релігії. Сучасні релігії та їх роль у розвитку цивілізації. Історія і сучасний стан релігійних вірувань в Україні.

Свобода совісті та релігії в Україні. Толерантність. Правові гарантії свободи совісті та релігії в Україні. Держава і церква в Україні

3. Рекомендована література

1. Андрущенко В., Михальченко М. Сучасна спеціальна філософія: Курс лекцій – К.: «Генеза», 1993, т. 1,2.
2. Бичко І.В. Філософія: Курс лекцій. — К., 2002.
3. Бублик С.А. Релігієзнавство. — К., 2000.
4. Васянович Г.П. Вступ до філософії: Навчальний посібник – Л.: 2001.
5. Заїченко Г. Філософія: Підручник. — К., 1998.
6. Лавриненко В.П. Філософія: Підручник. — К., 1998.
7. Надольний І.О. Філософія: Навчальний посібник. — К., 2001.
8. Причепій Є.М. та ін. Філософія: Посібник – К.: Академвидав., 2003.
9. Семенюк Е.П. Практикум з філософії. — К., 2003.
10. Тарасенко М.Ф. Історія філософії України. — К., 1994.
11. Енциклопедія. Релігії світу. — К., 2003.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання Екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання Комплексний державний екзамен.
